

== Velja po pošti: ==
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec 2-20
 za Nemčijo celoletno . . . 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec 2.—
 V spravi prejema mesečno . . 1-70
== Sobotna izdaja: ==
 za celo leto 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 8.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENEK

== Inserati: ==
 Enostolna petlitvrat (72 mm):
 za enkrat po 15 v
 za dvakrat " 13 v
 za trikrat " 10 v
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznaka, zahvala, osmrtnice itd.:
 enostolna petlitvrat po 18 vin.
== Poslano: ==
 enostolna petlitvrat po 30 vin.
 Izhaja vsak dan, izveniški ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nebrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
 bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 4 strani.

„Agrarismus“.

(S shoda dunajskega židovstva.)

Dunaj, 12. novembra 1913.

Dunajske stranke se pripravljajo za nove volitve. Vsekako so gotove volitve v občinski odbor dunajski, in bržkone bodo v kratkem volitve tudi za državni zbor. »Napredno« židovstvo, katerega središče je »Donauclub« v II. okraju, je povabilo za nočjo dunajsko meščanstvo v dvorano hotela »Continental«, da protestira proti agrarni politiki, ki naj bi bila vzrok vse politične in gospodarske mizerije v naši državi. Na programu so bile židovske korifeje Spitzer, Lemberger, Mojzl, Blazel, gospa Freund-Markén itd., ki so imeli nalog, da naslikajo »agrarismus« tako grdo, da bi lahkovren Dunajčan, vstrepetal od strahu, ko bo zasljal to ostudno ime in bo šel pri volitvah z gnevom v srce proti tistemu, katerega bo židovsko časopisje imenovalo agrarca ali ga osumilo, da je z agrarci prijatelj. Da predložijo židje še bolj veliko draginjo, so zvalili Dunajčane v hotel, kjer se toči pivo 20% in se jedila oddajajo za 40% dražje kakor v najboljših dunajskih restavracijah. Režija je bila dobra. Vstajali so drug za drugim in zdrdrali svoje govore, v katerih so dokazovali, kaj je vzrok, da so žemlje tako majhne, meso tako drago, da ni dovolj jajec itd. in da je vsega tega kriv brezobzirni »agrarismus«, katerega se mora smrtno zadeti ob sklepanju novih trgovinskih pogodb. Gg. profesorji so govorili bolj »stvarno«, a ko so se oglašali poslanec Friedman, Spitzer in enaki, so zvenele politične strune: vsega so krive vladajoče stranke; na Dunaju kajpada krščansko-socialna! Nič ni bilo novega! Nobenih novih misli nismo čuli, in način boja je ostal stari kakor je bil 1911. Glavna židovska glasila imajo velika poročila o tem zborovanju, ki kajpada pretiravajo kolikor je le mogoče važnost zborovanja. Vidi se dovolj jasno, da hoče židovstvo imeti v svoji oblasti bodoči državni zbor, ki bo imel najvažnejšo nalogo sklepanje novih trgovinskih pogodb. Gibanje, ki se je začelo na Dunaju, se gotovo razširi po vsej državi. Naša dolžnost je, da opozorimo tiste kroge proti katerim je naperjeno, da se pravočasno zavarujejo morebitne škode.

Državni zbor.

Dunaj, 13. nov.

Politična razprava.

Začetkom današnje seje je ministar za notranje zadeve baron Heindl odločno zavračal včerajšnje napade na justično upravo. Klici: Zakaj pa Hohenburger ne odgovarja?

Nato so govorili soc. demokrat Seliger, poljski konservativci Jaworski, češki agrarec Ždarski, dr. Rybář, soc. demokrat Hudec in Biankini. Zanimanje je pod ničlo, govorniki govore večinoma praznim klopem, ker končno se vsaka taka razprava konča brez sklepa. Vendar pa sedanja razprava ne zadržuje dnevnega reda, ker sicer bi rusinski poslanci ubijali čas, dokler se vrše pogajanja s Poljaki. Jutri bode pol. razprava končana in v ospredje stopi zopet fin. načrt.

Volitev delegatov.

Ob 6. uri zvečer je volila zbornica delegacijo. Izvoljeni so s Kranjskega za delegata dr. Šusteršič, namestnik dr. Krek; s Štajerskega: delegata dr. Korošec in Schweiger, namestnik Wagner; iz Istre: delegat dr. Laginja, namestnik Mandić. Na Češkem so delegati: Goll, Klofač, Kramar, Langenhan, Mastalka, vitez pl. Mühlwert, Němec, Sedlak, Udržal in Wolf. Namestnika sta Spacek in Spies. Iz Dalmacije: delegata dr. Baljak, namestnik dr. Tresić-Pavišić. Iz Galicije: delegati dr. Bialy, dr. pl. Czaykowski, dr. Leo, dr. Konstantin Lewicki, Ptas, grof Rey in dr. Rosner. Namestnika sta dr. German in dr. Olesnicki. Iz Nižje Avstrije: delegati dr. Ellenbogen, Höher in Leuthner, namestnik dr. Baechle. Iz Gornje Avstrije: delegata dr. Hauser in dr. Schlegel, namestnik Weisz. S Solnograškega: delegat dr. baron Fuchs, namestnik dr. Stölzer. S Koroškega: delegat dr. Waldner, namestnik dr. Steinwender. Iz Bukovine: delegat vitez Vasilko, namestnik vitez pl. Semaka. Z Moravskega: delegati Kadlčak, dr. Lecher, Schür in Vanek, namestnika Stanek in Smrcek. Iz Šlezije: delegat Londzin, namestnik dr. Michejda. S Tirolskega: delegata Tonelli in Niedrist, namestnik Kienzl. S Predarelskega: delegat Lozer, namestnik Fink. Z Goriškega in Gradišanskega: delegat dr. Bugatto, namestnik dr. Faidutti. Iz Trsta: delegat Pittoni, namestnik Oliva.

Sejo so zaključili tri četrt na 8. uro zvečer.

Izseljevanje.

Proračunski odsek je danes nadaljeval razpravo o izseljevanju. Grof Lasocki je danes dovršil svoj govor, v katerem je močno grajal zlorabe raznih agentov.

Polj. minister dr. Schuster je označil vladno stališče: Izseljevanje je v prvi vrsti posledica bede prebivalstva. Zato mora vlada vse storiti, da prebivalstvu preskrbi dovolj dela in zaslužka. Ako pa to ni mogoče, mora vlada izseljence varovati raznih izkoriščevalcev. Nato minister pojasni še koncesijo Kanadski družbi in znane posledice. Odsek bode jutri nadaljeval razpravo.

Beda vsled uim.

Danes je izročil poslanec Povše nujni predlog v zadevi državne podpore za kmetovalce v okrajih Litija in Višnja gora. Predlog se glasi: Že četrto leto povzročajo razne uime na polju, po sadovnjakih in vinogradih velike škode. Cesar ni vzela slana pomladi, ugonobile so miši, pokončali črvi in slednjič je še toča, osobito v vinogradih, zbilta, tako da je kmečko ljudstvo popolnoma obupano. Osobito hudo so prizadeti vinogradniki v občini Moravče pri Litiji. Posestniki so tamkaj imeli poglavitne dohodke iz vinstva. Nad 220 kmetovalcev je v tej občini, ki imajo le po eno ali dve govedi. In ker je letos vinski pridelek popolnoma uničen, bodo morali mnogi zadnjo kravico prodati, da se bodo mogli preživiti.

Nič manj žalosten gospodarski položaj je vsled ponovnih uim v vaseh obeh zgoraj imenovanih sodnih okrajev. Ze sedaj je beda tolika, da je treba misliti, kako se bode prizadetim občinam pomagalo. Zato naj ministrstvo odredi takoj uradne poizvedbe in na podlagi istih vsem v bedi podpore potrebnim podeli državno podporo, s katero si bo ljudstvo oskrbelo vsaj najpotrebnejših živil.

Volitev delegacije v gosposki zbornici.

Gosposka zbornica je v delegacije izvolila za delegate: Clam-Martinic, Jedrzejowicz, knez Lobkovic, Metal Carish, Pininski, Silva-Tarouca, Starhemberg, Walterskirch, Bärnreiter, Dreher, Enner, Grabmayr-Schwegl, Neumann, Baquehem, Beck, Gautsch, Lützow, Schöenburg. Namestniki so: Mensdorf-Pouilly, Mniszek-Tchorznicki, Jožef Nostitz, Trapp, Wohanka, Czillaz, Rusz, Schoeller, Kinsky, Erwein Nostitz.

Z juga.

Nevarne vojaške revolte v Novi Srbiji. (V službi pridržani vojaki in rezervisti so uprizorjali protidinastične demonstracije, metali proč orožje in zahtevali, da naj jih domov pustijo. Prestolonaslednik zaman posredoval.) »Südslawische Korrespondenz« poroča: Z dobro poučene belgrajske strani se poroča: Med srbskimi vojaki, ki so nastanjeni v Novi Srbiji, se je zadnje tedne pojavilo nevarno gibanje. Moštvo, ki so je v službi zadržali in osobito rezervniki so že precej časa nezadovoljni, ker morajo toliko časa služiti. V raznih garnizijah so priredili resne demonstracije proti svojim višjim. Celi oddelki so odložili orožje in se branili naprej služiti. V Skoplju, Prištini in v Debru so vojaki priredili velike izgrede. Veliki oddelki so demonstrirali, da bi se naprej ostali pod zastavo. Tudi proti dinastiji so demonstrirali. Demonstrirali so vojaki in tudi rezervni častniki. V. polk je na znamenje odložil orožje. Vojaki so klicali: Nočemo več vojske! Hočemo odkorakati na kolodvor! Domov! Vlada je naprosila prestolonaslednika, da posreduje. Prestolonaslednik se je s posebnim vlakom peljal v Skoplje in v Veles. V Selenu su morali potovanje prekiniti, ker so izvedeli, da se namerava napad na vlak. Prestolonaslednik se je moral vrniti, ne da bi bil kaj opravil, nemiri so se pa med vojaki še vedno pojavljali. Vlada je nato sklenila, da podeli tritedenski dopust in da izpusti domov od vsakega bataljona 150 mož. Obnovljene demonstracije so pa vlado prisilile, da je odpustila 30% rezervistov domov.

Mir med Grško in Turčijo. Iz Carigrada se je 13. t. m. ob 9. uri zvečer poročalo: Zadnje ovire, da se sklene mir med Grško in Turčijo, so odstranjene. Turškim delegatom se je pravkar ukazalo, da podpišejo mirovno pogodbo.

Zapreke ob določitvi južno albanske meje. Angleški zastopnik južno albanske obmejne komisije je predlagal, da naj se južno albanska meja takole določi: Južno albanska meja se prične pri rtu Stylos; Korica pripade Albaniji. Za ostalo ozemlje se določi črta ne glede na dolgotrajne etnografske presoone. Mejo bi tako komisija do 30. novembra določila. Italija in Avstro-Ogrska se še nista glede na ta predlog izjavili in zahtevata mejno črto z gorovja Gramos ob reki Vojussa, ki obsegaj tudi

LISTEK.

Uporniki.

Poljski spisal Artur Grušceki, poslovenil dr. Leopold Léard.
 (Dalje.)

Pop je mislil, da je njegova dolžnost tolažiti prijatelja ter se je vsedel in govoril sočutno:

»Pomirite se, Foma Aleksandrovič, saj vendar niste izgubili službe...«

»Se to bi hoteli?!« je zaklical jezno, »to je prijatelj!« se je nasmehnil zaničljivo, »vedite, da bom v okraju, kjer so sami katoličani, daleč od meje...«

»Torej bo mirnejša služba...«

»Vrag z vašim mirom brez kruha in dohodkov,« je zaklical jezno in izpil kozarček žganja, »pomislite, da je tukaj vsak tihotapec, vsak konjski tat, vsak, kdor je imel opravka onstran meje, plačal in jaz sem jemal z dobro vestjo, da sem vedno držal besedo, tam pa, od česa naj živim? Povejte sami, kdo da, če ni primoran?... Ako bi bili vsaj uporniki, bi vsaj včasih kaj kapnilo, toda tudi teh ni... Od česa živeti?... otroke vzgojiti?... ženo vzdržati?«

»Pa sem ti tolikokrat rekla,« je začela žena v solzah, »ne draži upornikov, ne spuščaj se v duhovske stvari, za to nimaš razuma.«

»Saj se nisem spuščal, dokler me ni zapeljal ta-le,« in pokazal je na popa.

»Oh, batjuška,« je zaplakala žena, »težek odgovor bodete dajali pred Bogom za našo krivico... Kaj naj tam počnem z otroci?« je zaihtela.

»Hm... morebiti se da pa še popraviti? morda je to samo govorica...« je tolažil pop.

»Povedal je, kar je vedel,« se je nasmehal polprijani načelnik, »nimam že pismo od žene Čujkovega... Vse je izgubljeno... izgrizel mu je ta pasji sin z vašo pomočjo, batjuška!«

»Z mojo, Foma Aleksandrovič!« je zaklical žalostno, »bodite vendar pravični.«

»Kdo je pa zagnal krik radi križa? Kdo je pisal pritožbe?... Menda ne jaz, ampak vi... in zdaj imam plačilo,« se je nasmehnil neumno, »križ stoji, jaz naj pa grem med berače, kjer s plačilom ni mogoče živeti, saj zadostuje komaj za čevlje.«

Ko je pop videl, da je njegova tolažba brezuspešna, se je poslovil in odšel otožen in zelo prestrašen radi usode svojega prijatelja.

V mislih mu je namenil nekoč veliko ulogo v okraju, nad katerim je hotel zavladati v imenu pravoslavja, zdaj je pa padel izbrani steber. Gubernator, ne samo da se ni ozrl na opravljene pritožbe čez okrajnega glavarja, ampak je celo od njega hvaljenega Molčanovega prestavil na manj dobičkonosno mesto v drugem okraju.

Njegove sanje, kako bo zatrl upornike, kako bo vsevladno zagospodovalo pravoslavje, o mitri, vladi in maščevanju nad šlahto in Poljaki so pobledele in se izgubile... Občutil je celo neizražen strah za samega sebe, saj vendar triumfuje njegov sovražnik, okrajni glavar, in mu ne bo odpustil škode, katero mu je naredil s svojimi pritožbami zoper njega.

Toda pop ni spadal v vrsto ljudi, ki se umicejo pred ovirami ter je sklenil bojevati se dalje zoper upornike, križ, katoliško cerkev, prepričan, da mora njegova gorečnost prej ali pozneje prinesiti zaželjeni sad v obliki bogastva, vpliva, vlade...

XV.

Res se je zdelo ne samo popu, nego tudi drugim uradnikom in dostojanstvenikom v okraju, da raste popov vpliv in pomen in se daje občutiti na razvoju okrajnih zadev.

Nekaj dni po odhodu Molčanovega z rodbino se je prikazal nepričakovano gubernijalni arhitekt Mihael Mihajlovič Ivanov, nekoč pomočnik geometra v Orenburgu, da bi na svoje oči preiskal stanje katoliške cerkve v Tesni.

Okrajni glavar je spoznal cilj in pomen tega nepričakovanega obiska, ker je pa čutil tudi neka očitanja vesti radi obetanega poparila cerkve, ker je vzel podkupnine od župnika in od Revskega, je sklenil peljati arhitekta v Namete, da bi prepričal Revskega, da ni po njegovi krivdi onemogočena obetana dovoljenje za cerkev. Pripeljala sta se pred verando, a gostoljubni gospodar ju je sprejel kot po navadi jako prijazno in ukazal prinesiti vina.

»No, gospod Revski,« je rekel glavar, »pripeljal sem vam gubernijalnega arhitekta Mahiela Mihajloviča Ivanova...« ko sta se pozdravila, je dodal: »prišel je pogledat cerkev.«

»Jako mi je prijetno, da poznam gospoda, naša cerkev je dobra, samo burja je poškodovala streho in vsled tega nekoliko popušča, kadar dežuje.«

»Bomo videli, bomo videli,« se je nasmehnil, »medtem pa pijmo... vaše vino je okusno, takoj spoznaš bogataša.«

(Dalje.)

Argyrokastru, Premeti in Libochovo. Komisija je svoje delo prekinila, ker se velesile pogajajo. Francija je predlagala, da naj se rok komisiji čez 30. november podaljša; a Italija in Avstro-Ogrska sta predlog odklonili. Italija je sicer voljna vpoštevati grške želje, če grška vlada resno nastopi proti agitaciji med prebivalstvom v spornem ozemlju in če umakne takozvane svete bataljone, ki vedno bolj groze članom komisije. Temeljem angleškega predloga hočejo doseči kompromis, ki odgovarja stališču Italije in Avstro-Ogrske. Upajo, da zadevo brez bistvenih zapletljivosti rešijo.

Princ Wied je še vedno v Bukarešti, ki ga zapusti 20. t. m. Pričakujejo, da v kratkem poda oficijelno izjavo, da zasede albanski prestol.

Bulgarsko posojilo. Finančni minister Tončev je izjavil, da je s svojim obiskom v Parizu zelo zadovoljen, ker upa dobiti posojilo, ki se pa pred koncem leta ne najame. Vlada namerava najeti 250 do 300 milijonov, da zgradi železnico Haškovo-Portolagos, da plača rekvizicije in pokrije tekoče dolgove.

Grško zbornico je 13. t. m. otvoril kralj s prestolnim govorom.

Solunčani za svobodo Solun. Solunska trgovska zbornica je sklenila zahtevati v Atenah, da naj se proglasi Solun za svobodno mesto. Najbrže samo v carinskem oziru, kakor so bili mesta Trst, Reka in Brody carine prosta mesta.

Dr. Djorić umrl. V Skoplju je nenadoma umrl okrožni zdravnik dr. Nikola Djorić, pesnik Kosovske epopeje.

Tihotapstvo na srbsko-črnogorski meji v sedanjih še neurejenih razmerah silno bujno cvete, tako da imajo trgovci v Sandžaku veliko škodo. Nič boljše ni v Bitolju.

Srbski državni dolg. Meseca oktobra letos je Srbija odplačala državnega dolga 20.145.050 dinarjev. Monopolski dohodki so pa znašali ta mesec 35 milijonov 256.792 dinarjev.

Srbska gospodarska komisija, ki proučava gospodarske in trgovinske razmere in pogoje v novih krajih, se je več dni mudila tudi v Solunu, da dožene pota in načine, po katerih bi se sklenila čim ožja trgovinska zveza med Grčijo in Srbijo preko Soluna. Nato je komisija odpotovala v Bitolj.

Dela za nove železniške zgradbe v Srbiji, ki jih bo gradila neka francoska družba, se začno šele prihodnjo spomlad, ker nekatere proge še niso trasirane in ministrstvo še ni sestavilo komisije za sprejem že trasiranih prog.

Zdravstvene uredbe v novih srbskih krajih. V načrtu novega srbskega zdravstvenega zakona je za nove kraje določenih 11 okrožnih fizikov, 36 okrajnih zdravnikov in tri javne bolnišnice.

Vinska letina v Srbiji je bila letos prav dobra in bo vino prilično ceno. Grozdja na belgrajskem trgu že davno ni bilo toliko in tako poceni kakor letos.

Občinsko prenočišče za brezposelne se s 15. novembrom otvori v Belgradu. Prenočišče je popolnoma brezplačno, a omejeno z določbo, da sme ena in ista oseba prenočiti v azilu samo trikrat na mesec.

Nov albanski vpad v Srbijo. Belgrajski »Tribuni« naznanjajo iz Drača, da Esad paša zbira čete za nov vpad na srbsko ozemlje. Poglavarjem v Ljumi je poslal poziv, da pripravijo puške in municijo. Mnogi bulgarski častniki so odpotovali v Albanijo, da se udeležijo vpadu v Srbijo.

Srbsko-črnogorsko vprašanje končno rešeno. Uradno se poroča iz Belgrada: Pogajanja radi meje med Srbijo in Črnogorijo so zaključena in so se uspešno izvršila. Včeraj so srbski in črnogorski delegati v zunanjem ministristvu podpisali pogodbo.

Dnevne novice.

Seja izvršilnega odbora S. L. S. je prihodnji ponedeljek, dne 17. t. m., ob 4. uri popoldne v posvetovalnici K. T. D. (Katoliška tiskarna, I. nadstr.)

Volilni shod v Idriji. V nedeljo, dne 16. t. m., bode volilni shod S. L. S. v Didičevi dvorani ob štirih popoldne. K obilni udeležbi vabi katol. polit. društvo za idrijski sodni okraj.

Malouvaževanje imenuje »Slov. Narod« dejstvo, da je o priliki »češke debate« govoril poslanec Grafenauer. S tem je nemčurško-slovenska trobenta iz Narodne tiskarne označila uvaževanje koroških razmer! Kako liberalci uvažujejo ustavopravne zadeve, pa priča tudi dejstvo, da poslanec Ravnihar pri glasovanju o otvoritvi debate o odgovoru ministrskega predsednika niti ni bil navzoč in ni glasoval. Za tako uvaževanje naj se Slovani kranjskim liberalcem le po zahvalijo. Sicer pa še nismo pozabili, kako uvažujejo liberalci deželno ustavo in samo-

upravo. Dr. Novak je temu živa priča. Brez hinavstva in natolcevanja liberalci res ne morejo živeti.

Volilno gibanje v Poljanski dolini. Dne 16. novembra, prihodnjo nedeljo, ob 3. uri popoldne bo na Trati volilni shod, na katerem bo govoril državni poslanec gospod Evgen Jarc. — Liberalci bodo kandidirali v tem okraju najbrž poljanskega župana Ig. Čadeža.

Nov kandidat. Milan pl. Šuklje je napravil s svojimi članki v »Slovenskem Narodu« vzprejemni izpit za vstop v liberalno stranko s prav dobrim uspehom. Liberalci ga nemreč kandidirajo za poslanca v dolenskih mestih. Proglasili ga še niso, pač pa ga nameravajo tik pred volitvami.

Volilni shod v Boh. Srednji vasi. Na sv. Martina dan po 10. maši je imel gospod Ivan Piber v dvorani občinskega doma volilni shod. V svojem prav za bohinske razmere priprojenem govoru je pojasnil veliko gospodarsko delo, katero je S. L. S. v Bohinjju že izvršila in ki se v bližnji bodočnosti namerava izvršiti. Kandidat je izjavil, da je ponosen na to, da je bila pri zadnjih deželnozborskih volitvah občina Srednja vas v okraju edina, ki ga je soglasno volila. Župan Ivan Korošec je v šalji obliki popisal osebnost »nevarnega« liberalnega kandidata, po vsem Kranjskem znanega konjskega mešetarja Trebušnika. Volilni shod, ki je kazal prav prisrčen prijateljski značaj, je na predlog domačega župnika soglasno in z navdušenjem sprejel kandidaturu gospoda Ivana Pibra za splošen in viteza Pogajnika za kmečki volilni razred.

Volilni shod v Bučji vasi pri Sv. Križu se je vršil dne 12. novembra na semanji dan v šolskem poslopju. Predstavil se je mnogobrojni volilni član naš novi vrli kandidat gospod Zurec iz Kandije, ki je proslavljal delo S. L. S. v deželnem zboru. Po tem programu hoče tudi on delati in se boriti pred vsem za kmečki stan. Z Dunaja je prihitel na shod tudi naš državni poslanec in kandidat za deželni zbor gospod Hladnik ter poročal o sedanjem državnozbornem zasedanju. Obe kandidaturi sta bili z navdušenjem sprejeti. S. L. S. in njenemu načelniku se je izrekla zaupnica in zahvala za gospodarska dela (dve kapnici, 1 vodnjak) in razne podpore v občini Sv. Križu.

Francozi na Slovenskem in dr. Rybač. Na zadnjem slovenskem shodu v Trstu je nastopil tudi dr. Rybač kot apologet francoske kulture na Slovenskem in pohvalil Napoleona kot modrega državnika, ki mu je šla slovenska kultura in gojitev slovenskega jezika zelo k srcu. Dr. Rybač je lahko spreten jurist, ampak zgodovinar je slab. Da ne bo še nadalje taval v zmoti, mu za enkrat povemo samo to-le: Francozom je bilo za našo narodnost malo mar. Glavna reč je bila, da so izžemali ljudi, da so pokrili velike vojskine stroške, drugo jim je bila deveta briga. Zato so pa kmetje po Kranjskem kar vriskali, ko so odhajali in zažigali kresove, ne da bi jih k temu kdo nagovarjal. In kaj so storili za slovenski uradni jezik? Poglejte samo v idrijski grajski arhiv! Vsi akti in dopisi imajo prve dve leti dvojezičen znak; na sredi pregrnjene pol pole se bere na levi nemško, na desni francosko. Slovensko dobiš k večjemu pri kakih razglasih, odredbah in obsodbah. Zadnje dve leti, 1811 in 1812, pa je bil izključno francoski uradni jezik. Toliko so bili uljudni, da so pustili dve leti časa se priučiti francosčine, potem je pa neusmiljeno pela le francosčina. Celo cerkvene račune idrijske z vsemi prilogami vred je napravil cerkveni tajnik za leta 1811. in 1812. samo v francoskem jeziku. Ko bi bil Napoleon zmagal in vladal po naših krajih, bi se bil za naš slovenski jezik veliko manj zmenil, kakor za poljsko kraljestvo. Bilo je pač Poljakov 20 milijonov, pomagali so mu v vojskah, a da bi bil jim za to hvaležen, zgodovina molči. Kdaj bi že malih Slovencev več ne bilo, če bi se tuji po naših krajih šopirili. S tem pa nočemo seveda nikakor reči, da niso imeli Francozi teh ali onih zaslug za naše dežele. Pribiti hočemo samo, da bi bili Slovenci pod francosko vladno približno taki politični siromaki, kakor so danes, ali pa še slabši.

Iz liberalnih hlevov. Zadnji »Slovenski Dom« prinaša med gorejskimi novicami sledeči dopis: »Kerklje pri Kranju. Dva junaka se korajžno odpravita ob svitu lune na volilni lov tja gori na Dvorje, Grad. Ob bližini grajske cerkvice, na nekem zelniku, je obiral zajček — seve tudi ob mesečini — zelnato glavo. Ena, dve; ena, dve, se slišijo junaški koraki »Krekovih fantov« Toda navihani zajček, misleč si: sedaj preizkusim junašvo bodočih cerkljanskih lovcev, napravi šalo. Frsk,

frsk, skoči urnih krač iz zelnika skozi cesto, a tedaj jo »Krekova fanta« zabobneta proti Cerkljam še urnejših krač, ter pridirjata v najhujšem tempu v hišo »laži in obrekovanja«, kateri so rekli nekaj kaplanija. Kako so se takrat njihove hlače izpremenile na rumeno in kaki duhovi so se razširjali, ne preiskujemo, le njih postrežnica je stokala: »Oh, oh, ni zadosti, da pridejo gospodje samo okozlani domov, sedaj so tudi o . . .« Gospod Janez se pa o prazničnih dneh, ko vihra belorumeni papeževa zastava, žalostno smeje: »Lahko vihra in viši, saj sem jo jaz napravil.« Nauk: Prva in najsvejša naloga bodi vsakega napredno mislečega človeka, da pridobiva naročnikov za »Slovenski Dom«. Stane samo 3 K do konca leta 1914. List se mora razširiti.« — Slovenska liberalna kultura!

Gradnja liške železnice tako hitro napreduje, da bo na progi od Ogulinu do Plaškega že 1. aprila 1914 stekel prvi vlak. Kar se tiče zveze s Kranjsko, to je zveze med Metliko in Karlovcem, ki predstavlja del zveze z Dalmacijo, je zgradba te proge že tako napredovala, da se že 22. t. m. izvrši poizkusna vožnja.

»Veda« o sebi. »Napredna misel« je priobčila notico, v kateri je naznanjala, da je goriška »Veda« naprodaj. Uredništvo »Vede« nam sedaj piše, »da veda ni naprodaj, marveč je res, da ni »Veda« nikomur naprodaj. Tudi ni »Vede« ponujal njen glavni lastnik v Zagrebu, marveč »Vede«, ki je nedeljiva last konsorcija, ni ponujal niti njen lastnik, niti katerikoli član konsorcija niti v Zagrebu niti kjerkoli drugje naprodaj in vsled tega tudi ni res, da »nas je kdo s tako ponudbo blamiral«, marveč je res, da nas ni nikdo z nikako ponudbo blamiral.« Uredništvo »Vede« v pismu trdi, da se je »Napredna Misel« zlagala.

Bled rešen! »Vremena Blejcem bodo se zjasnila« bi malce presteje lahko citirali Prešerna, ki mu pod blejsko cerkvijo stoji prav nepreširen spomenik. Za Bled vodovod, za Bled Završnica, za Bled elektrika! tako se je povdarjalo in se povdarja v enomer s trdnim prepričanjem, da bodo vse te napredne naprave nenaprednega deželnega odbora dignile blagostanje na Bledu ter rešile tega in onega propasti. Ker bodo pa vsled zime nekatera dela započeta v blagor Bleda napredovala le počasi, so pa nekateri že na robu propada in potrebni hitre rešitve, so dobili sredstvo, ki bo gotovo učinkovalo in rešilo, kar se rešiti da. Telečja kri, ta bo pomagala! Sicer neverni veleinteligenti blejski so zaverovali v »vodiške čudeže«, imponira jim, da je ženska potila telečjo kri, zato so sklenili te »vodiške čudeže« razširjati, da si tako s čistim dobikom, ki ga bo vrgel ta »kšeft« zopet opomorejo, ter se oddahnejo vsaj do časa, ko jih prime za obresti kak denarni zavod. Veliko smeje pri tej veletrgovini! Prepričani smo, da bo na ta način gotove veleinteligente blejske pred bobnom, ki je prevlečen z oslovsko kožo rešila — telečja kri!

Na Dunaju je poročil v petek, 14. t. m., gospod škof tržaško - koprski monsignor dr. Andrej Karlin arhitekta gospoda Ivana Vurnika s hčerjo c. kr. dvornega svetnika slikarico gosposlično Heleno Kotlerjevo. Zenin je sin prerano umrlega znamenitega podobarja Janeza Vurnika iz Radovljice, ki je po slovenskih cerkvah izvršil nebroj tektonskih in podobarskih del velike vrednosti in lepote, tako na primer veliki oltar s prelepim tabernakelnom na Brezjah, kipe, stranska oltarja in orgelsko omaro na Bledu itd. Zenin g. arhitekt je doslej na Slovenskem postavil spominek župniku Golobiču na Kravčjem vrhu pri Semiču, božji grob na Bledu, sedaj ravno prenavlja hišno kapelico presvetlega gospoda škofa tržaško - koprškega, riše načrte za glavni oltar župne cerkve v Starem Trgu, za stranski oltar sv. Antona na Bledu in orgelsko omaro za Žiri; stalno zaposlen je v ateljeju višjega dvornega stavbnega svetnika Baumanna na Dunaju. — Navesta je poljske krvi, sedaj pripravlja skice za slike v gori imenovani kapelici škofa tržaško - koprškega; nje dela — razstavljena v Künstlerhausu — je kritika jako povoljno ocenjevala.

Vas Brod v ognju. Iz Novega mesta nam poročajo: Kapiteljski zvon v Novem mestu je dne 13. t. m. ravno popoldne naznanjal hud ogenj. Vse je hitelo v četrt ure iz Novega mesta oddaljeno vas Brod. Kandijska požarna bramba je v prvi svoji obstanki definitivno nastopila. Ze so gorele štiri hiše, ko je prišlo sosednjo gosilno društvo iz Vavtevasi. Novomeščanov, oziroma novomeško gasilno društvo pa se je dalje časa pripravljalo, sledujoč pa je vendar prišlo. Sedaj je pokazala brizgalna na

par kandijskega gasilnega društva, kako je ta potrebna. Funkcionirala je izborna. Burja je brila in v pol ure je bilo šest posestnikov brez strehe. Pogorelo jim je večinoma vse pohištvo in pridelki. Zgorelo je tudi nekaj prašičev, neke so rešili, pač pa so morali opečene poklati. Otroke so rešili, pač pa bi bil kmalu žrtev mesec dni stari otrok. Zažgal je štiriletni sinček gostilničarja Kirn. Z žveplenko se je podal pod pod in zakuril pri kozolcu »fižolovje«. Otrok je žveplenko v gostilni dobil, oziroma našel. Ljudje so pomagali nesrečnejem iz hiš vlačiti, kar je bilo še mogoče. Pri tej priliki pa se je onesvestil gostilničar Šegedin in se zgrudil na trda tla in se precej poškodoval. Odpeljati so ga morali domov. Poslopja so zelo nizko zavarovana pri raznovrstnih zavarovalnicah. Eden nesrečnejev tudi zavarovalnine ni plačal.

Velika nesreča v gozdu. — Dva moža ubita. Iz Št. Petra pri Novem mestu se nam poroča: Velika nesreča se je pripetila 12. t. m. proti večeru. Kake četrte ure od Nove gore so v hmelniškem gozdu trije možje podirali bukve. Podžagavali so jih in podsekavali. Nesreča je hotela, da so istočasno omahnile tri bukve, ki so pokopale pod seboj dvoje žrtev. 58letni Anton Sajč ter 63letni Pr. Strgar, oba vzor-moža, pridna delavca, sta obležala na licu mesta mrtva. Oba ponesrečenca sta iz Nove gore. Le škoda, da niso ljudje pri takih opravilih bolj previdni.

Demonstracija medicincev na dunajskem vseučilišču. Dne 13. t. m. je 1000 slušateljev dunajske medicinske fakultete na vseučilišču demonstriralo, ker so izkušnje poosttrili. Rektorju se je predstavilo odposlaništvo; rektor se je izjavil, da jo le zasliši, če se želje mirno izroče. Medicinci so nato vseučilišče zapustili, rektor je nato deputacijo zaslišal. Medicince so ojačili tudi akademiki, ki še vedno stavkajo, in slušatelji živinozdravniške visoke šole, ki so tudi dne 3. t. m. nenadoma začeli stavkati. Dijaki so nato v strnjениh vrstah korakali po Ringu. Parlament so zastražili policisti, kakor so jih tudi ustavili, ko so se hoteli podati k dekanu medicinske fakultete.

Izseljevalni škandal. Na dunajskem severnem kolodvoru so aretirali nekega vojaščini podvrženega izseljenca, ki je vstopil v Lundenburgu v vlak preoblečen v žensko. Piše se Andrej Smoliš in je iz Galicije. V Galiciji še vedno preiskujejo popotne pisarne. V Nadbrzeziem so zaprli ravnatelja agenture Avstro - Americane Ungerja, v Sanoku pa več zakonitih izseljevalnih agentov. Ko je hotel na krakovskem predmestnem kolodvoru neki policijski agent z dvema policistoma aretirati dva izseljevalna agenta, sta potegnili revolverja in sta na policista streljala. Policista sta se branila s sabljama in sta enega agenta ranila. V nastali zmešnjavi sta agenta pobegnili. V Hussiatyn je pa došel gališki namestniški svetnik Adam pl. Gubatta, ki je okrajno glavarstvo revidiral in suspendiral okrajnega glavarja viteza pl. Zawadzkega, ki je zapleten v izseljeniški škandal.

Kamniška podružnica »Slomškove zveze« opozarja svoje člane na zborovanje, ki bo dne 19. t. m. v Komendi. Pričete ob pol 2. popoldne.

Z državne železnice. Uradniški aspirant Ivan Klopčič je prestavljen z državnega kolodvora v Ljubljani na kolodvor v Kranju.

Ljudsko šolstvo. Na mesto obolega učitelja Andreja Pogačarja je imenovan za suplent na deški ljudski šoli v Kamniku Maks Juvan, bivši suplent v Komendi. — Abs. učit. kandidatinja Berta Marolt je imenovana za pomožno učiteljico na petrazredni zasebni dekliški ljudski šoli »Mladika« v Ljubljani.

Kolera v Hrvaški. Statistika kolere v Hrvaški: pozitivno konstatiranih slučajev 548, smrtnih slučajev 225, mortaliteta 51:05 odstotkov.

Uboj. Dne 9. t. m. zvečer so se sprli fantje Franc Poznajšek iz Loke pri Radečah, Karel Klemas z Vrbovega in Ivan Rozman iz Praprotnega v neki gostilni z nekim 52letnim kajžarjem Martinom Knezom iz Šmarčene. Ko so odšli iz gostilne, so fantje napadli Kneza s kamenjem in gorjačami ter pustili nezavestnega ležati v občestnem jarku, kjer so ga našli sosede in prepeljali domov. Knez je dne 10. t. m. umrl vsled poškodb. Orožniki so storilce aretirali in izročili okrajnemu sodišču v Radečah.

Z Viča. Naš občinski urad je s službenih osebom precej dobro preskrbljen. Ob času še posebnega dela, recimo — ob volitvah se pridruži za podtajnika še Kmetov študent gospod Gašper. Upamo, da g. Gašperček brezplačno vrši ta posel. Samo na to ga opozorimo, da kot tak ne bo zlorabil te

službe v liberalne agitacijske namene, kakor je to storil te dni napram enemu naših somišljenikov in to se v uradnem lokalu. Čujemo, da se prostori občinskega urada uporabljajo tudi za druge strankarske namene. Bomo že poskrbeli, da se bo tudi v tem oziru napravil red, ako g. župan tega noče storiti.

CONRAD V. HÖTZENDORF LE ODSTOPI.

»Zeit« objavlja daljši članek, ki trdi, da načelnik generalnega štaba Conrad pl. Hötendorf odstopi. List piše, da je pri prestolonasledniku v nemilosti. Ob zadnjih slavnostih v Lipskem je nemški cesar Viljem rekel Conradu, da želi, da mu predstavi navzoče polkovnike. Conrad je to željo takoj izvedel, prestolonasledniku so to takoj povedali in mu je prestolonaslednik nato rekel, tako da so drugi čuli, da bi se bil moral držati službene poti in da bi bil moral prej njega o Viljemovi želji obvestiti, predno je šel na svojo pest iskat poveljnike. Conrad je pa smatral, da predstavljanje polkovnikov ni službena, marveč zgolj družabna zadeva. Conrad ostane radi lepšega še kakega pol leta načelnik generalnega štaba, nato odstopi in načelnik generalnega štaba postane poveljnik Terezijanske akademije v Dunajskem Novem mestu podmaršal Jožef Roth, ki je znan kot previden taktik in ki je pri prestolonasledniku persona grata. Včerajšnja jutranja »Zeit« je to poročala, »Neues Wiener Abendblatt« pa poroča, da je bil včeraj ob 10. uri dopoldne Conrad pri prestolonasledniku. Cesar je pa tudi včeraj v posebni avdijenci zaslišal prestolonaslednika.

VSTAJA V MEHIKI.

Vstaji motijo promet med glavnim mestom in Veracruzom. — Wilson grozi, da zasede Mehiko.

Iz Mehike se poroča, da so pričeli v terek vstaji motiti promet med glavnim mestom in Veracruzom. 100 milj južno od Mehike so ustavili neki vlak, pretepli so železniško osebo in oropali so skoraj eden milijon plovov, ki so bili last vlade in večjo zasebno denarno pošiljatev. Potnikov sicer niso poškodovali, vzeli so jim vse vrednosti. Ameriški poslanik Lind je 12. t. m. odpotoval ob 8. uri zvečer iz Mehike v Veracruz, ker mu do 6. ure zvečer mehiška vlada ni izročila odgovora na Huerti izročeni ultimatu. Ameriški državni tajnik je tako Huerto kakor vstase posvaril, da naj ne zažgo petrolejskih vrelcev pri Tukspanu, ki so last ameriških milijardierjev. Predsednik Združenih držav Wilson je izjavil, da pričakuje, da Huerta in njemu udani politiki odstopijo. **Amerika bo uporabila vsa sredstva, da to doseže in se tudi ne bo ustrašila zasesti Mehike.**

Primorske vesti.

p **Italijansko univerzo v Trstu** hočejo imeti tudi pazinski »neodrešenci«. V ta namen so priredili v nedeljo, dne 9. novembra, v gledališču javen shod. Maloštevniemu občinstvu je govoril laški gimnazijalec Mrak. Ko pa je nastopil trgovec Fidel Kamus, so razsodnejši jeli zapuščati prostore. Neki profesor tukajšnjega laškega zaveda je moral siliti svoje učenje v dvorano. S par klici: »Evviva Università Italiana« po mestu je bila komedija končana.

p **Umrli je v Grašičah** veleč. gosp. župnik Franjo Jedrejčič. Pogreb se je vršil 4. t. m. popoldne. R. I. P.!

p **K roparskemu umoru na senožeški cesti.** Do sedaj so zaprli deloma v Trstu, deloma v postojnskem okraju pet oseb kot osumljenih, da so udeležene pri roparskem umoru voznika Škrjanca.

p **Vihar v Trstu.** Sinočnji vihar je v Trstu preplaval ves veliki trg. Več bark in ladij je poškodovanih, zlasti parnik »Zora« iz Dubrovnika.

p **Trije hrvaški izseljenci v Korminu aretirani.** Ko se je nek brzovlak v Kormin pripeljal, so prijeli tri Hrvate, ki so imeli kupljene vožne listke do Gorice. Pri njih so našli veliko denarja. Ko so jih zaslišali, so priznali, da so se hoteli odtegniti vojaški službi in da so nameravali čez Bazelj v Ameriko odpotovati, kar je že veliko roparko storilo. Hrvate so aretirali in jih odposljo domov.

p **Vihar na Reki.** Včeraj je divjal na Reki tako hud »široko«, da je bil paroplovni promet med Reko in Opatijo ustavljen.

p **Za 40 letno zvesto službovanje** je dobila te dni jubilejno kolajno Marija Frančiška Malalan, ki je služila vso to dobo v družini Svartović v Trstu.

p **6000 hektolitrov belega vina** imajo na prodaj vinogradniki v Novakih pri Pazinu. Novaško vino je na dobrem glasu.

Koroške novice.

k **Smrtna žrtev.** Poročali smo, da je v Canjčah gostilničar I. Prosen zaginjal v prepiru v svojega sina sekiro, a smrtno ranil učiteljico Ano Fillačher. Učiteljica je dne 10. novembra vsled poškodb umrla. Rana, ki ji je povzročila smrt, je segala od desnega čenca preko glave v dolžini 15 cm in je bila v sredini 9 cm široka.

k **Ponesrečena Zagorčanka.** V Leši se je ponesrečila pri delu 31letna delavka Josipina Bervar, doma iz Zagorja ob Savi. Pri razlaganju voz je pritisnil en voz k steni, pri čemer je dobila težke poškodbe. Odpeljali so jo v brezupnem stanju v bolnišnico.

k **Samomor topničarja.** V topničarski vojašnici v Celovcu si je prerezal z britvijo žile na levi roki topničar 4. bat. Ivan Krišan, doma na Štajerskem. Težko ranjenega so odpeljali v bolnišnico. Mož bo bržkone ranam podlegel. Kot vzrok samomora navajajo nekateri domotožje, drugi pa mržjo do vojaštva.

NOVI RUSKI MINISTRSKI PREDSEDNIK.

Konservativni krogi ruske dume trde, da postane ministrski predsednik, ko Kokovcev odstopi. Durnovo, ki ga je car v Livadijo pozval. Durnovo namerava takoj, ko bo imenovan, durno razpustiti.

Razne stvari.

Letošnje Nobelovo darilo za literaturo so podelili indijskemu pesniku in godbeniku Rabindranattu Tagore.

Poires v Peru uinili 10 mest. Iz Lime se hrzjavlja, da je v petek porušil potres v provinci Aymara 10 manjših mest. Sodijo, da je na stotine ljudi pod razvalinami pokopanih.

Povodnji na Badenskem. Ren in njegovi pritoki so na Badenskem na več krajih povzročili povodnji.

Letališče pri Dunajskem Novem Mestu vojna uprava vzela v najem. Vojna uprava je sklenila z občino pogodbo, s katero vzame v najem za dobo 25 let v vojaške namene letališče pri Novem Dunajskem Mestu.

Kolera na Ogrskem. V Zgornjem Elmerju je obolelo 7 oseb na kolero.

Viharji v Severni Ameriki. 20 tovornih parnikov se potopilo. 100 oseb življenje izgubilo. Ontario Free Trust poroča iz Ontaria: Ob velikem viharju na velikih jezerih se je potopilo 20 tovornih parnikov. Življenje je izgubilo do 100 oseb. Čez London pa poročajo iz New Yorka: Zadnji veliki viharji so zahtevali strašne žrtve. Pogrešajo 279 mornarjev tovornih parnikov. Z nekim tovornim parnikom je utonilo 32 mož, pri nekem drugem pa 18 mož. V Clevelandu leži sneg več čevljev visoko. Več sto rodbin je brez strehe in so morali na stotine hiš izprazniti, ker se boje, da podere sneg strehe. Ker so vse zveze prekinjene, prebivalstvo strada.

Povodnji na Francoskem. V severno - vzhodni Franciji se je utrgal oblak. Deževje je povzročilo povodnji. 250 ljudi v Chalhuanci je mrtvih. Iz Lime se poroča: V mestu Chalhuanca, ki je je porušil potres, so do zdaj 250 mrličev izpod razvalin izlekli.

Boj z divjimi lovci. Na Solnograškem je ustavlil lovec Rödhanner divjega lovca Grüberja, ki je Rödhannerja z nožem ranil, nakar ga je ta ustrelil, njegovega brata pa nevarno ranil.

Legar v 159. nemškem pešpolku. V Mühlheimu ob Ruhrri razsaja v 159. nemškem pešpolku legar, na katerem sta že dva vojaka umrla.

Ženska policijski načelnik v Chicagu. Za povzdigo ženske morale je sklenil župan v Chicagi, da nastavi Gertrudo Hoven-Briton za načelnico mestne policije. Mestni svet je živahno odobral županovo naznanilo.

Napaden in oropan grof v vlaku. V vlaku sta med Krakovom in Rzeszovom dva moška napadla grofa Vithola Ostrowskega in mu vzela listino, v kateri so bili važni spisi in 1000 kron. O roparjih ni sledu.

Levinja ušla iz menažerije. V Köstingu pri Berlinu je ušla 13. t. m. levinja iz menažerije in bežala v bližnjo šolo, kjer je med učenci nastala panika. Levinja je s tace udarila nekega dečka po glavi in ga je nevarno ranila. Krotilec je medtem prišel in se mu je posrečilo, da je levinjo nazaj v njeno kletko spravil.

Ruski polkovnik samoumorilec. Vojaški atašé pri ruskem poslanstvu in Rimu, polkovnik Bulgari, se je ustrelil, ker je bolehal na neozdravljivi bolezn.

Bik usmrtil dva otroke. V Sevilu se je splašil 11. t. m. bik, ki je zabodel dva dečka in ju usmrtil. Policisti so bika ustrelili.

Štajerske novice.

š **Občinske volitve.** Pri Sv. Križu nad Mariborom se bodo vršile v kratkem občinske volitve. Nemškutarji pripravljajo napad na to zavedno slovensko občino. Posebno jim je trn v peti vrlo narodni župan gospod Filip Galunder, ki je gotovo najbolj zgleden župan cele mariborske okolice. Upati pa je, da bodo upi nemškutarjev in liberalcev splavali po kozjanskih potokih. Tudi pri St. Lovrencu na Dravskem polju se pripravljajo nemškutarji na občinske volitve. Pomagajo jim ptujski šnopsarski generali. Glavarja šentlovenskih nemškutarjev sta neka Frank in Bauman. — V kratkem bodo občinske volitve tudi v Studencih pri Mariboru in Strilovcu — Cirknici pri St. Ilju v Slovenskih goricah.

š **Vožnja z zrakoplovom.** Dne 12. t. m. se je dvignil v Mariboru ob četrti na 7. uri zvečer nadporočnik Maks Macher z zrakoplovom »Steiermark« v zrak. V zrakoplovu sta bili razen nadporočnika, ki je vodil zrakoplov, še dve osebi. Ker je vel vihar, je neso zrakoplov z izredno brzino v severni smeri preko mesta. Včeraj dopoldne pa je dospela od nadporočnika brzjavka: »Ob 1. uri ponoči srečno izkrcal ob ruski meji, prusko Poljsko«. Skoro neverjetno, kako ogromno daljavo je preletel zrakoplov v par urah. Ta brzina, s katero je nesel vihar zrakoplov, prekaša daleč vse brzovlake in letalne stroje.

š **Požar.** Dne 10. t. m. dopoldne je izbruhnil ogenj v gospodarskem poslopju gostilničarja Andreja Korena v Zgornjih Hočah. Posrečilo se je požar omejiti, vendar pa je mnogo škode, ker je pogorela vsa zaloga krme in slame, ki ni bila zavarovana.

š **Poročil se je** dne 1. t. m. pri Sv. Roku ob Sotli nadučitelj gospod Josip Čenčič z gospodično učiteljico Fino Belšak.

š **Nočni strah.** Iz Sevnice poročajo: V noči 8. t. m. je nekdo pri posestniku Ivanu Brinovarju v Presladolu nenadoma ubil šipe na oknu in skozi odprtino je splezal v sobo našemljen neznanec, ki je z gorjačo v roki grozil posestniku in družini ter zahteval, naj mu izroče svoj denar. V strahu je dal posestnik vlomilcu 160 K. Pozneje pa se je dognalo, da je bil nočni strah Brinovarjev hlapec Matija Babič. Te dni so ga aretovali, ko je popival s svojimi prijatelji v gostilni.

OTVORITEV BELOKRANJSKE ŽELEZNICE.

Železniška zveza med Kranjsko in Hrvaško, ki se gradi, in bo vodila od Metlike do Karlovca na Hrvaškem, odkoder se bo spojila z novo ličko železnico, je napredovala že v toliko, da se **bodo 22. t. m. vršile že poizkusne vožnje.** Ta poizkus se bo vršil na dovršeni progi iz Karlovca do Ozlja, kjer je 30 m dolgi tunel.

Zadnje vesti.

DRŽAVNI ZBOR.

Dunaj, 14. novembra. Upati je, da bo češka debata danes v zbornici končana. Danes so govorili Čeh Stransky, nemški krščanski socialc Kemetter in Čeh Choc. Prihodnja seja drž. zbora bo prihodnji terek.

Dunaj, 14. novembra. V justičnem odseku so danes nadaljevali debato o znanem odloku justičnega ministra. Kritizirali so odlok dr. Mühlwert, poljski socialni demokrat Steinhaus, dr. Neumann in dr. Ofner.

POLJSKO - RUSINSKA POGAJANJA.

Dunaj, 14. novembra. Položaj poljsko - rusinskih pogajanj se je nekoliko izboljšal tako, da se zaenkrat ne nameravajo ukreniti v parlamentu nobeni posebni koraki. Popoldne so se pogajanja nadaljevala. V zbornici se izraža upanje, da morda vendar pride do sporazumljenja.

ŽELEZNIŠKI MINISTER PRI CESARJU.

Dunaj, 14. novembra. Cesar je danes železniškega ministra sprejel v daljši avdijenci.

ŠKOFOVSKE KONFERENCE NA DUNAJU.

Dunaj, 14. novembra. Konferenca avstrijskih škofov se je pečala z vprašanjem patronata in zadevami kongruje.

AVSTRIJSKI PRESTOLONASLEDNIK IN NJEGOVA SPROGA NA POTI V LONDON.

Dunaj, 14. novembra. Danes sta se nadvojvoda Fran Ferdinand in njegova soproga odpeljala v London na obisk angleške kraljeve dvojice. V London se pripeljeta jutri zvečer ob četrti na šest.

ŽREBANJE RAZREDNE LOTERIJE.

Dunaj, 14. novembra. Pri današnjem žrebanju razredne loterije je zadela dobitok 10.000 K srečka št. 98.565; 5000 K je zadela srečka št. 23.916; po 2000 K so zadele številke 1547; — 26.999; — 67.327. — Po 1000 K so zadele številke 41; — 25.966; — 30.286. (Glavni dobitok pri predvčerajšnjem žrebanju je bil z Dunaja prodan na Štajersko.)

KOŠUTOVA BOLEZEN.

Budimpešta, 14. novembra. Košutu je danes nekoliko bolje.

NADVOJVODINJA KOT BOLNIŠKA STREŽNICA.

Dunaj, 14. novembra. Nadvojvodinja Izabela je napravila izpit za bolniško strežajko.

MIR MED GRŠKO IN TURŠKO SKLENJEN.

Dunaj, 14. novembra. Mirovna pogodba med Turško in Grško je podpisana.

ATENTAT NA JUANŠIKAJA.

Budimpešta, 14. novembra. Tu so aretirali uradnika Ču, ki je hotel ustreliti Juanšikaja.

NEMŠKI ZUNANJI MINISTER NA ITALIJANSKEM.

Rim, 14. novembra. Nemški zunanji minister von Jagow se je pripeljal inkognito na Laško, kakor pravijo na odpočitek. V dobro poučenih krogih trdijo, da ima to zabavno potovanje ob tem času pač politično ozadje in je v zvezi z nedavnim obiskom ruskega ministrskega predsednika Kokovceva v Rimu.

ZMEDE V MEHIKI.

Mehika, 14. novembra. Predsednik Huerta je pripravljen pristati na pogodbo, ki so mu jih stavile ameriške Združene države.

JAPONSKI PARNIK SE POTOPILO.

Tokio, 14. novembra. Japonski parnik »Madasen Maru« se je v Rdečem morju potopil s potniki in moštvom.

VELIKA ŽELEZNIŠKA NESREČA.

Alabama, 14. novembra. Osebn železniški vlak je padel preko nekega mostu. 30 oseb je mrtvih, 250 ranjenih.

MORILEC STOTNIKA EISENKOLBA IN NJEGOVE NEVESTE.

Dunaj, 14. novembra. Morilec stotnika Eisenkolba in njegove neveste grofice Bolza častniški sluga Rajko Jankovljevič, ki je bil obsojen na smrt, je pomiloščen v dosmrtno ječo. Pri begu se je morilec tako poškodoval na nogah, da se še sedaj le z veliko težavo giblje.

ŠIBA BO ZOPET PELA V ANGLEŠKIH ŠOLAH.

London, 14. novembra. »Temps« piše, da je komisija za vzgojo sklenila, da se v angleških ljudskih šolah uvedejo zopet telesne kazni.

PONAREJALCI DENARJA PRED SOUDIŠČEM.

Padova, 14. novembra. Obravnava proti Colombaniju in tovarišem, vsega skupaj 12 oseb, zaradi ponarejanja in razpečevanja italijanskih in avstrijskih bankovcev se prične pred tukajšnjim sodnim dvorom 24. t. m. Colombani, ki je bil 14. marca t. l. aretiran v Gorici, ko je razpečeval ponarejene 20kronske bankovce, se nahaja še v tržaških zaporih, ravnotako njegov tovariš Barbierato.

STAVKA NA TRAMVAJU V NEAPOLJU.

Neapelj, 14. novembra. Sinoči so pričeli tukaj stavkati tramvajski uslužbenci, ker je bil nek sprevodnik zavoljo majhnega prestopka otsro kaznovan.

Ljubljanske novice.

Ij **Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov** vabi na Martinovo veselico, ki jo priredi v nedeljo, dne 16. novembra 1913, v Rokodelskem domu, Komenskega ulica št. 12. Na sporedu je poleg petja zanimiva nova igra »Vražji kovač«. Bajna zgodba iz stare Ljubljane v treh dejanjih in petih slikah. Priredil Fr. Ks. Koblar. Režiser g. Rudolf Vrančič. — Vstopnina 70 vin. — Začetek točno ob 6. uri zvečer.

Ij **Vihar.** Včeraj okoli 8. ure zvečer je nastal v Ljubljani močan vihar v smeri od zahoda proti vzhodu, ki je v raznih mestnih delih povzročil mnogo škode. Vihar je metal s streh opeko, lomil močne veje z dreves, razbijal šipe na oknih, prevračal stojnice, trgjal s trgovin napise itd. Na Verovškovem vrtu v Dalmatinovi ulici je prelomilo močno drevo, ki se je prevrnilo preko zidu na cesto, tako da je bil oviran promet; tudi se je podrl tamkaj del zidu, kakor da bi bil razsajal močen potres. Na levem stolpu frančiškanske cerkve je skrivilo velikega angelja in poškodovalo veliko

oblo. Enega angelja je na cerkvenem stolpu odtrgalo in vrglo pred kavarno »Union«. Močno je vihar poškodoval streho »Unionova« in deloma podrl pla-katerjeve deske pri »Unionu«. Na koncu Resljeve ceste je vihar iruval drevo. — Nasproti tobačni tovarni je na Lepi poti skoro popolnoma odneslo streho, tako da so morali opeko še pozno v noč pospravljati proč. V Frančiškanski ulici je pri Slonovem kopališču opeka, padajoča z nasprotnih hiš, pobila skoro vse šipe na oknih. Na Franc Jožefovi cesti so danes zjutraj ležali celi kupi opeke. Mnogo škode je zlasti napravil vihar v javnih parkih in v Zvezdi je na kostonjih polomilo v veliki množini debele veje. Aparati na potresni opazovalnici so zaznamovali brzino viharja z 90 km na uro. Pritisk zračnih plasti je znašal 45 km na kvadratni meter. Takega viharja v Ljubljani že dvanajst let nismo imeli. Na ljubljanskem polju, proti Tomačevemu, je podrl sinočnji vihar trinajst kozolcev in en dvojni kozolec. Mnogim hišam je odnesel vihar strehe.

Ij Magistratni orel izgubil glavo. Prvi dan revizije deželnega odbora na magistratu je izgubil magistratni orel že eno glavo. Odragal mu jo je namreč sinočnji vihar. Penzionisti se pogovarjajo, da so to zelo slaba znamenja tudi za — drugo glavo.

Ij Slovensko gledališče. V nedeljo, dne 16. novembra, se uprizarita pri znatno znižanih cenah v deželnem gledališču dve predstavi, in sicer popoldne ob 3. uri zadnjikrat v tej sezoni »Martin Smola« ali »Kinematograf«. Velezabavna burka v treh dejanjih, katera je pri zadnji nedeljski predstavi vzbujala cele salve smeha. Kdor se rad smeje, pride na svoj račun. V komičnih vlogah nastopijo gg. Povhe, Skrbinek in Grom, glavne ženske vloge igrajo ga. Bukšekova, ga. Juvanova in gdč. Gorjupova. — Zvečer se igra narodna igra s petjem »Revček Andrejček«. Z gospodom ravnateljem Ig. Borštnikom v glavni vlogi. Gospod Borštnik je kreiral »Revčka Andrejčka« pred več kot dvajsetimi leti še v stari čitalnici, preden je odšel na svoje umetniško delovanje v Zagreb in zdaj po več ko dvajsetih letih igra g. Borštnik »Andrejčka« zopet na domačih deskah. V večjih vlogah so zaposleni gg. Danilo, Skrbinek, Drenovec, Povhe in Sest ter dami ga. Bukšekova in Juvanova. — »Revček Andrejček« je repertoarna igra vseh velikih gledališč, saj je pa tudi ena izmed najboljših narodnih iger kar jih imamo sploh, snov je posneta iz kmetskega življenja in vse v njej nastopajoče osebe so krepko zarisane, pristni kmetski značaji, od trdega Jeklena pa do vsakega beba Anžeta. — V drugem dejanju poje gospod Povhe vložko »Neumen fantič«. Pri predstavi sodeluje »Ljubljanski društveni orkester«. — Režijo obeh predstav vodi g. Povhe. — Večerna predstava se prične že ob 7. uri z oziorom na goste z dežele, da jim je omogočeno še pravočasno dospeti k vlakom. Blagajna se odpre ob 7. uri, konec predstave ob 10. uri.

Ij Aretacija. Na dolenskem kolodvoru so aretovali včeraj delavca Franca Cvelbarja iz Čadreja, okraj Krško, roj. leta 1890, ker se je hotel izseliti v Ameriko. Nadalje so aretovali na južnem kolodvoru posestnika Marko Kostriča, 27 let starega, in Ivo Kostriča, 34 let starega, oba iz Majurja, okr. Kostanjev na Hrvaškem, ker sta se hotela s ponarejenimi listinami izseliti v Ameriko.

Ij Prihodnji koncert Glasbene Matice bo v nedeljo, dne 23. novembra.

Ij Gremij trgovcev v Ljubljani naznanja: Glasom razpisa e. kr. trgovskega ministrstva z dne 9. maja 1908, št. 9756 (glej: Amtsblatt für Handels- u. Gewerbeverwaltung, letnik 1909, stran 297), dajanje reklamnih koledarjev ni smatrati za dajanje daril, temveč za dosedaj običajno in že zdavnaj vživelu obliko cenene reklame, radi česar taki z reklamno notico in imenom trdke opremljeni predmeti manjše vrednosti nikakor ne morejo predružit konku-renčna razmerja med posameznimi obrtniki. Dajanje z reklamno notico in z imenom trdke opremljenih koledarjev manjše vrednosti tedaj ni smatrati za umazano konkurenco in se ne sme prepovedati.

Ij Najden je bil sinoči na Starem trgu ovitek, v katerem je bilo dvoje rokavic, lasna zaponka in štirje veliki gumbi. — Dobi se v uredništvu »Slovenca«.

NOVI FRANCOŠKI UTRDBI OB LAŠKI MEJI.

»Corriere della Serra« poroča iz Aoste: Pred kratkim so pričeli Franco-

zi graditi ne daleč od meje dve veliki utrdbi pri Courbatonu in pri Lestelle-su. Ko ti dve utrdbi Francozi zgrade, francoske posadke ob laški meji lahko zdatno znižajo in pomnože število vojakov ob nemški meji.

VOHUNSTVO PROTI ITALIJI.

O novem francoskem vohunstvu se še iz Rima poroča: Aretriranega narednika Petraglio so štiri ure zaslišavali. Začetkoma je tajil, nato pa priznal, da je izročil Minocciju važne vojaške dokumente. V Minoccijevem stanovanju so našli Petraglijeva pisma in fotografije. Petraglija je z Minoccijem seznanil bivši podčastnik Emil Trochi, ki biva zdaj v Dorni. Oblastem je ukazano, da Trochija zaslišijo. Pri Minocciju so našli načrte o mobilizaciji kavalarije kakor tudi ključke za šifrane spise v slučaju vojske.

KNJIGOTRŽTVO.

Slovensko-laški del slovarja. Naročniki dr. Valjavčevega »Laško-slovenskega slovarja« vprašujejo neprenehoma po obratnem slovensko-laškem delu. Naznanjamo s tem, da je izšel ravno kar »Slovensko-laški slovar«, ki ga je sestavil J. Iskravec. Cena za vezan izvod 3 K. Slovar obsega 543 strani in ima zelo priporočno žepno obliko, tako da se dobro uporablja skupno z dr. Valjavčevim laško-slovenskim delom. Na željo pošljemo en izvod tega slovarja na ogled. — »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

Prijateljem glasbe priporočamo, da si ogledajo našo veliko zbirko anti-kvaričnih muzikalij za dvoročno igranje na glasovirju. Na razpolago so najrazličnejše skladbe od priznanih mojstrov, kot so: Bach, Beethoven, Behr, Bayer, Brahms, Chopin, Cramer, Dvořák, Eilenberg, Haydn, Hummel, Jungmann, Mendelssohn, Mozart, Paderewski, Schubert itd. Muzikalije so na razpolago po čudovito nizkih cenah v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Kurzne cene

dne 13. novembra 1913.

	K	h
Državne rente.		
4% konv. dav. pr. kron. renta (maj—nov.)	81	40
4% konv. dav. pr. kron. renta (jan.—jul.)	81	40
4-2% avstr. velj. papir. renta (febr.—avg.)	84	45
4-2% avstr. velj. srebr. renta (april—okt.)	84	60
4% avstr. zlata renta, davk. prosta . . .	104	50
4% avstr. kron. renta (marec—sept.)	81	90
4% av. kron. renta iz l. 1912 (junij—dec.)	81	45
4% ogr. renta v zlatu	98	75
4% ogr. renta v kronah iz l. 1910. . .	80	35
4-1/2% ogr. renta v kronah iz l. 1913. .	88	60
Druge javne zadolžnice.		
4% kranjsko deželno posojilo iz l. 1888.	—	—
4-1/2% kranjsko dežel. melior. pos. iz l. 1911.	92	50
4-1/2% kranjske deželne banke	93	—
4% bosansko deželno posojilo	81	50
4% obveznice Rudol. železnice	81	90
4% obveznice železn. Ljubljana-Kamnik	80	40
4% obveznice doljenj. železnice	91	—
Srečke.		
4% drž. srečke iz l. 1860. po 500 gld. a. v.	1630	—
4% drž. srečke iz l. 1860. po 100 gld. a. v.	435	—
Državne srečke iz l. 1864. po 100 gld. a. v.	687	50
Državne srečke iz l. 1864. po 50 gld. a. v.	352	—
5% don. uravn. pos. iz l. 1870. po 100 gld.	270	50
3% avstr. zemlj. kredit. srečke I. izd.	281	25
3% avstr. zemlj. kredit. srečke II. izd.	247	—
Bazilika budimp. iz l. 1886. po 5 gld.	26	50
Ljubljanske srečke po 20 gld.	62	50
Rudeči križ avstr. iz l. 1882. po 10 gld.	51	75
Rudeči križ ogr. iz l. 1882. po 5 gld.	31	75
Rudeči križ ital. iz l. 1885. po 25 lir. . .	44	75
Josiv-srečke iz l. 1888.	15	—
Turške srečke	231	25
Srbske drž. tob. srečke iz l. 1888.	28	—
Akcije.		
Avstr. kreditni zavod	623	50
Avstro-ogrška banka	2068	—
Anglo-avstrijska banka	337	50
Dunajsko bančno društvo	511	25
Jadranska banka	410	—
Ljubljanska kreditna banka	406	—
Union banka	587	—
Zivnostenska banka	262	75
Avstrijski Lloyd	611	—
Državna železnica	691	50
Južna železnica	106	90
Alpine	794	—
Škoda	782	25
Valute.		
20 frankov	19	09
20 mark	23	55
Sterling	24	00
Rubelj	254	—

Vsa tozadevna pojasnila se dobe tudi v podružnici e. kr. priv. avstr. kredit. zavoda v Ljubljani.

Na prodaj je 3477

opekarna s krožno pečjo

v okrajnem mestu na Spodnjem Štajerskem. — Material izboren, zadostuje za najmanj 80 let. — Ugodni plačilni pogoji. Pojasnila daje gosp. Ivan Hajnig, Maribor n. Dr., Kokošinecova ulica 32, Štajersko.

Mohorjani! Ob sprejemu družbenih knjig darujte po desetinki »Slovenski Straži«!

Serravallo
železnato Kina-Vino
Higienična razstava na Dunaju 1906:
Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.
Povzroča slast do jedi, okrepeča živce, zboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.
Izborni okus.
Večkrat odlikovano.
Nad 8000 zdravniških spričeval.
J. SERRAVALLO, e. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Barkovlje.

Hiša z gostilno

z vsemi gostilniškimi prostori in dvemi stanovanji ter vrtom, se odda za več let v najem proti letni najemnini 500 K. 3500

Županstvo Zgornja Šiška

V delo se sprejme takoj več izurjenih, mladih in krepkih

tesarjev

pri Ivanu Zakotniku, tesarskem mojstru v Ljubljani, Dunajska cesta. 3499

Stenograf

vešč slovenske in nemške stenografije, kakor tudi strojepisja, slovenskega in nemškega jezika, išče službe. Nastop takoj. Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod št. 3478. (Znamka.)

Nič več druginje!

Vsako sredo in soboto se prodajajo ostanki različnega blaga

za obleke in perilo skoro polovico cenejše kakor v celih kosih pri trdki »HERMES« Brata Wokac, Selenburgova ulica št. 5, v prvem nadstropju (nasproti glavne pošte). 3378

Moderci v vseh modernih oblikah

moderčki in potrebščine za moderce, rokavice, parfumerija, nogavice,

moderne ulasnice, broške, igle za klobuke, pajčolani, torbice itd., vse v največji izbiri v modni trgovini za dame

P. MAGDIĆ, LJUBLJANA

nasproti glavne pošte. 3300

Sanatorium Emona v Ljubljani, Remenskega ulica 4. Privatno zdravilišče za notranje in kirurške bolezni. — Porodnišnica. — Medicinalne kopeli. Lastnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Derganc, primar. I. kir. odd. dož. boln.

Na prodaj je 3476

lepo posestvo na Sp. Štajerskem

obstoječe iz 21 ha njiv, travnikov, pašnikov in gozda, z gospodarskim poslopjem. — Na posestvu se nahaja kamnolom s strojem kamnolomcem. — Okrajni cestni odbor krije letno potrebščino v gramozu iz tega kamnoloma. — Ugodni plačilni pogoji.

Pojasnila daje iz prijaznosti gospod Ivan Hajnig v Mariboru n. Dr., Kokošinecova ulica 32, Štajersko.

Pelerine

dežne plašče, obleke, zimske suknje, različne žametne, plišaste in suknene vrhnje jopice za ženske v veliki izbiri in zmerni ceni

„Pri Škofu“
Ljubljana,

Pred Škofijo št. 3
Medarska ulica, zraven školije.

Priporoča se prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu
Cenik na zahtevo brezplačno. 3429

U IDRIJSKI ELEKTRARNI

da se takoj o najem

velik lokal

primeren za vsako podjetje in obrt, bodisi kinematograf, strojno mizarstvo ali ključavničarstvo. Obratna moč na razpolago. Pojasnila daje posestnica. Za podjetne ljudi zelo ugodna prilika. 3491